

Lægdsruller af Poul Kisling-Møller

tirsdag den 10. oktober 2023

Medlemmernes aften d. 10. oktober 2023

Lægdsruller med Poul Kisling-Møller.

Poul Kisling-Møller er ophavsmanden af hjemmesiden lægdsruller.dk. Hjemmesiden og systemet bag udviklede han i samarbejde med DIS-Odense, det nuværende Danske Slægtsforskere Odense. Danske Slægtsforskere Odense overtager i nær fremtid driften og videreudvikling af lægdsruller.dk.

Men den egentlige årsag til at han lavede hjemmesiden var hans frustration over at en af hans oldefar på uforklarlig vis forsvandt fra rullerne lige efter at han havde fundet ham. Det er nok heller ikke ukendt for os andre?

Poul vil gennemgå lægdsruller.dk, hvordan du bruger systemet og vise eksempler af søgninger. Han svarer meget gerne på spørgsmål undervejs, specielt spørgsmål om sidens funktioner. Er der spørgsmål om tolkning af de informationer, der findes i lægdsrullerne, må vi forsøge at løse dem i fællesskab.

NB Poul præciserer at det er Danske Slægtsforskere, der i nær fremtid overtager fremtid.

NB nederst på siden er der et link til en mail-formular, hvor du kan skrive om hjemmesiden (dvs. ikke hjælp til koder mv.) Men hvis du har fejl eller forbedringer til hjemmesiden, må du meget gerne skrive.

Reformen af 1788

Hvem:

- Fra 1788 - 1828 blev mange fritaget
- Fra 1829 - 1847 blev flere taget med
- 1848 blev alle ekstraordinært indkaldt
- Fra 1849 kom alle med få undtagelser

Ang. Flåden og Søværnet: Se på Lægdsruller.dk forside, hvor der er foredragsplancher fra Jørgen Green, som forklarer det.

Hvornår og hvor længe:

Hæren:

- 1788-1808 fra 0 til 36 år
- 1808 - 1849 fra 0 til 45 år
- 1849 - 1869 fra 14/15 (konfirmationen) til 38 år

NB i lægdsruller.dk kan du kun vælge fødeår fra 1752, som er 36 år før reformen kom (i 1788).

Flåden:

Der kommer lidt mere om flåden på hjemmesiden, når den opdateres.

Fra 1862 til 1912 skulle du have haft erfaring indenfor søfart (halv- eller helbefaren) før optagelse i sørullerne. Søroller skal du ofte finde i DAISY.

Tidligere var der områder ("Sølimitter") på øer eller nær kysten, hvor alle skulle registreres i søroller frem for lægdsruller.

Hvor:

Lægd er et geografisk område - ofte et sogn, men ikke altid.

Indtil 1869 fulgte lægdsnr. amtsgrænserne. Men hvis amtsgrænserne ændres, så blev lægdsnr også ændret og det giver forvirring, når du skal søge. Det hjælper hjemmesiden også med, men vær opmærksom på, at samme sogn ikke altid har samme lægdsnr.

Sørollerne blev på et tidspunkt synkron med lægdsrullerne, så de fulgte de samme grænser og nr.

Søgning på hjemmesiden

Start med "Hvem er i rullen" og indtast fødeår

Tryk derefter på "Find i Lægdsrullen..."

Udfyld Amt, Herred og Sogn (du kan også nøjes med skrive sognet og vælge fra listen)

Du får et årstal og derefter et bogstav og et (eller flere) lægdsnr.

F.x. År 1845/V og lægd: 29 og 30 (det er fordi sognet her indeholder to lægdsnr)

The screenshot shows the website 'lægdsruller.dk' with a navigation menu and search interface. The search results are as follows:

Search Criteria	Results
Vælg år: 1845	1. Jyske distrikt 1845 Tilgangsrolle
evt. amt: [empty]	Aarhus amt 1827 - 1860 Beboerrolle
og/eller herred: [empty]	Aarhus amt 1845 Ekstrarolle
Vælg sogn: Bjergager	Aarhus amt 1845 Hovedrolle
År 1845/V lægd: 29 - 30 Hads herred, Aarhus amt	Aarhus amt 1845 Ungdomsrolle
Aarhus amt hovedrolle lægd 1 - 34	Hads Herredsfoged 1827 - 1864
Næste hovedrolle 1848 - Aarhus amt	

NB de lokale ruller kan være en hjælp, men ikke alle har samme gode kvalitet. Mange er sorteret "med en håndgranat" iflg. Povl, og derfor nærmest umuligt at bruge. Men hvis den findes og er brugbar, står der rigtig meget information i den, meget mere end i lægdsrullen.

Hovedruller:

- Fra 1789 - 1795 blev der lavet ruller hvert år (nogle er ikke bevaret)
- Fra 1795 -1849 - hvert tredje
- Fra 1849 - 1861 hvert 6. år
- 1861 hvert 10. år (Men ikke de sidste 5 års tilgang)

Hovedrullerne har den fordel, at finder du en ane i en hovedrolle, så kan du køre fra hovedrolle til hovedrolle (dvs. altid søge i næste hovedrolle). Når man flyttede fra en rolle til den næste, fik man et nyt løbenummer hver gang. Det nye nummer er nøglen til den næste rolle, hvor det så kaldes "gammelt nummer".

Når du ikke finder ham i næste hovedrolle, så må du i tilgangsrollerne og finde ham dér.

Fra 1871 begynder omskrevne ruller med alle fra sidste tilgangsruller som stadig er i sognet (eller ikke skrevet ud), efterfulgt af personer fra den gamle hovedrulle.

NB ved Flyt til nyt lægd - Hvis der står en henvisning f.x. til Viborg 83 T 10

Der skal være 4 angivelser

- Amt/udskrivningskreds (f.x.Viborg) >>> kan være udeladt!
- Lægdsnr (f.x. 83)
- Årstal (f.x. T)
- Personens nye løbenr. (f.x. 10)

NB Hvis der ikke står amt eller uds.kreds, så er det fordi at det er det samme, som hvor der flyttes fra.

OBS! Ved flytning til nyt lægd bør du bruge funktionen "Flyt til nyt lægd". Særligt, hvis flytningen sker mellem 1860 og 1870. I den periode sker der nemlig mange ændringer, som betyder at mange lægd får nyt nummer. Disse ændringer afspejler sig ofte ikke i den hovedrulle, hvor flytningen er indskrevet. Det er ofte fordi skribenten ikke kendte til ændringerne.

Nedenstående eksempel er en flytning fra en hovedrulle af 1865, indført i 1869 (bogstav T). Efter gammelt system flyttede han til lægd 83, Vester Velling i Viborg Amt. Skribenten har glemt eller ikke været klar over, at Vester Velling i 1869 lå i "5. udskrivningskreds" lægd 123.

lægdsruller.dk her kan du søge og finde lægdsruller for hele landet !

[forside](#) [hvem er i rullen](#) [lægdsruller](#) [flyt til nyt lægd](#) [find sogn - by](#) [online arkivalier](#) [hjælpemidler](#)

Året hvor krydshenvisningen er skrevet:	<input type="text" value="1865"/>	Vejledning
Udskrivningskreds eller amt:	<input type="text" value="Viborg amt"/>	
Lægds nummer:	<input type="text" value="83"/>	1860 - 1870 to lægdsnumre men samme lægd?
Vælg flytteårets bogstav:	<input type="text" value="T"/>	

Søgt **Vester Velling** i år: 1869 / T **nyt lægdsnummer: 123 i 5. udskrivningskreds**

- 5. udskrivningskreds lægd 1 - 331 omskrevet 1880
- 5. udskrivningskreds tilgangsrulle lægd 1 - 164

Bruger du ikke funktionen, og vælger du at tro på de informationer, der står i lægdsrullen, og dermed søge i lægd 83, vil du ikke kunne finde din ane der.

Andre gode kilder:

- Sognefortegnelsen
- Lars Jørgen Helbo – Sall Data
- Lægdsrullenøglen 1870